

Силабус курсу

Викладання фінансової грамотності

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень
Спеціальність – 015 Професійна освіта (сфера обслуговування)
Освітньо-професійна програма «Фінансова грамотність»

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

д.е.н., проф. Кізіма Тетяна Олексіївна

Контактна інформація

tetyana.kizyma68@gmail.com

тел. 0982593665

Опис дисципліни

Дисципліна «Методика викладання фінансової грамотності» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навиків щодо ефективного управління особистими фінансами і підвищення рівня фінансової грамотності, а також оволодіння сучасними підходами до викладання фінансової грамотності в освітніх закладах України. Дисципліна орієнтує на пошук новітніх методик та інструментарію викладання фінансової грамотності у закладах освіти.

Структура курсу

Години (лек./сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Моніторинг рівня фінансової грамотності населення та його оцінка в Україні	отримання навиків з проведення моніторингу рівня фінансової грамотності населення та його оцінки у контексті вітчизняного і зарубіжного досвіду	Тести, питання
2 / 2	2. Оцінка впливу психології грошей на формування добробуту населення	ознайомлення з психологічними аспектами сприйняття (несприйняття) грошей сучасним суспільством та векторами впливу грошей на формування добробуту населення	Тести, Кейси
4 / 4	3. Формування	ознайомлення зі специфікою	Тести,

	сімейного бюджету і планування особистих фінансів	особистого фінансового планування, отримання навиків зі складання особистого бюджету.	кейси
2/2	4. Податки і податкова культура	ознайомлення із сутністю, необхідністю та видами податків, вивчення особливостей системи оподаткування громадян та податкової культури в Україні.	Задачі, кейси
4/4	5. Заощадження та інвестиційна діяльність домогосподарств	ознайомлення з можливостями участі громадян в інвестиційному процесі, оволодіння специфікою застосування основних фінансових інструментів, набуття навиків щодо формування особистого інвестиційного портфеля.	Тести, задачі
2/2	6. Страхування як вид фінансової послуги	вивчення сутності, переваг та особливостей страхування як різновиду фінансової послуги, ознайомлення з основними видами страхування та специфікою їх здійснення.	Тести, питання
2/2	7. Пенсія та пенсійне забезпечення громадян	ознайомлення зі структурою системи пенсійного забезпечення, умовами отримання та видами пенсійних виплат, розширення уявлення щодо можливостей приватної участі у пенсійному забезпеченні.	Тести, кейси
4/4	8. Аналіз фінансової поведінки населення у контексті підвищення рівня фінансової грамотності	отримання знань щодо сутності, видів та моделей фінансової поведінки домогосподарств, формування вміння аналізувати особисту фінансову поведінку та визначати напрями її активізації	Тести, питання
4/4	9. Фінансове шахрайство і особиста фінансова безпека громадян	ознайомлення із сутністю та методами протидії фінансовому шахрайству, формування вміння визначати загрози особистій фінансовій безпеці	Тести, питання
4/4	10. Викладання фінансової грамотності	отримання теоретичних знань і практичних навиків педагогічної майстерності у контексті пошуку новітніх методик та інструментарію викладання фінансової грамотності у закладах освіти.	Тести, презентація

Рекомендовані джерела

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. Право та інноваційне суспільство. 2015. № 1(4). С. 27 – 33.
2. Бонд Р. Фінансова грамотність та обізнаність в Україні: факти та висновки URL: http://www.uaib.com.ua/files/articles/1369/84/finlit_survey_6dec2010_ua.pdf
3. Інноваційні форми, методи і технології навчання. URL: <http://invnz.blogspot.com/>
4. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. К. : НТУ, 2017. 172 с.
5. Кізима Т, Куцяк В. Особисте фінансове планування: сутність, специфіка, основні етапи. Світ фінансів. 2015. Вип. 3. С. 62-70.
6. Кізима Т., Кізима А. Домогосподарства на фінансовому ринку України: поведінково-мотиваційний аспект. Світ фінансів. 2016. Вип. 3. С. 89-101.
7. Кізима Т., Шаманська О. Фінансова грамотність населення і фінансова поведінка домогосподарств: аспекти взаємовпливу. Світ фінансів. 2014. Вип. 1. С. 16-26.
8. Кляп М. Інноваційні методи навчання у ВНЗ як інструмент інтернаціоналізації вищої освіти України. Вища освіта України. 2015. № 4. С. 45 – 53.
9. Начаєв В. М. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
10. Покудов А. В. Личные финансы. Секреты управления. М. Вершина, 2006. 192 с.
11. Пояснювальна записка до програми «Фінансова грамотність» (105 год.) URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/fingram/4Financial%20Literacy%20Course%20structure_program%20105%20hours.pdf
12. Пояснювальна записка до програми «Фінансова грамотність» (35 год.) URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/fingram/3Financial%20Literacy%20Course%20structure_program%2035%20hours.pdf
13. Радкевич В. О. Інноваційні підходи до управління якістю професійно-технічної освіти. URL : <https://shorturl.at/dmyCJ>
14. Стратегії реформування вищої освіти в Україні до 2020 року (проект) / Робоча група під керівництвом МОН України. Київ, 2014. 75 с. URL : <http://tnpu.edu.ua/EKTS/strate2014.pdf>
15. Управляем семейным бюджетом в кризис. Антикризисная книга / под ред. колл. журн. «Семейный бюджет». М.: Астрель: Русь-Олимп, 2009. 511 с.
16. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? : навчальний посібник / авт. кол. К., 2019. 272 с.
17. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як? : робочий зошит для учня / авт. кол. К., 2019. 160 с.
18. Фінансова грамотність: навч. посіб. / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2013. – 311 с.
19. Фінансово-економічна грамотність: [у 2-х частинах]. Частина 1: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України: підручник Кол. авторів за ред. О.Б. Жихор, О.В. Димченко Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. 1024 с.
20. Kizyma T. Consumer behavior of households in Ukraine in the present conditions. Modern determinant of fiscal policy: local and international dimension : monograph / edited by Doctor of Economics, Prof. Andriy Krysovatyu, Doctor of Economics, Prof. Andrzej Gospodarowicz. Wrocław, 2016. P. 107-115.
21. Kizyma T. Households financial assets: composition, dynamics, peculiarities of formation. Quantitative methods in accounting and finance / Edited by Ruslan Motorin and Edward Nowak. Ternopil: Ternopil national economic university, 2016. P. 95-104.
22. Kizyma T. Priorities for the household finance development and the financial literacy formation of population. Modern Ukrainian financial science: theoretical paradigm & practical concept of public finance: monograph / V. Fedosov, A. Krysovatyu, V. Oparin, P. Yukhymenko. Oklahoma City: Draft 2 Digital Publishing House, 2018. P. 415-431.

23. Kizyma T., Kizyma A. Taxburdenonhouseholds: theoretic-pragmatic aspects. ModerntendenciesoffiscalpolicyinEuropeaneconomicsspace: monograph / A. Krysovatyu, O. Kyrylenko, O. Kneysleretal. ; editedbyDoctorofEconomics, Prof. AndriyKrysovatyu. Ternopil: TNEU, 2017. P. 171-177.
24. Kizyma T., Lobodina Z., KhamyhaYu. Fraudwithfinancialresourcesofthestate: typesandeffectontheshadoweconomy.Financialandcreditactivity: problemsoftheoryandpractice. 2019. №2 (29). P. 355-363. (**WebofScience**).
25. Kizyma T.O. Individual (personal) finances: necessityofseparationanddevelopmentprospectsinmarketconditions. Actualproblemofeconomics. 2008. №11. P. 194-203. (**Scopus**).

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-20 балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування під час занять	10
Модуль 1 (теми 1-5)	20
Модуль 2 (теми 6-10)	20
Індивідуальна робота	10
Екзамен (теми 1-10) – тести, завдання, кейси	40

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно

Е	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом